

Regional plan för det förebyggande missbruksarbetet

2024–2025

Itä UUSIMAA
Östra NYLAND

Hyvinvointialue
Välårsområde

Innehåll

- Inledning
- Lag om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015)
- Det förebyggande missbruksarbetets grunder
- En högklassig helhet av förebyggande missbruksarbete
- Delaktighet i det förebyggande missbruksarbetet
- Det förebyggande missbruksarbetets strukturer
- Det förebyggande missbruksarbetet i social- och hälsovårdstjänsterna
- Regional beskrivning av rusmedelsläget och indikatorer som följs upp
- Regional välfärdsberättelse och välfärdsplan
- Mål och åtgärder: Förebyggande arbete är allas vår uppgift
- Utarbetande av en plan för det regionala förebyggande missbruksarbetet och slutsatser
- Källor
- Bilagor

Inledning

Det förebyggande missbruksarbetet är en del av helheten av främjande av hälsa och välfärd och dess mål är att förebygga och minska skadorna som rusmedel och penningspel orsakar såväl på individnivå som på samhällsnivå. Genom arbetet strävar man efter att öka förståelsen om missbruk och anknytande fenomen samt att främja en minskning av skillnaderna i befolkningens hälsa och välbefinnande, att möjliggöra ett liv utan rusmedel och att handleda invånarna i val som stödjer nykterhet. Förebyggande missbruksarbete är viktigt både med tanke på främjandet av den psykiska hälsan och förebyggandet av folksjukdomar och smittsamma sjukdomar. (THL, 2020.)

För att vara täckande, effektivt och kostnadseffektivt måste det förebyggande missbruksarbetet ha fungerande nationella, regionala och lokala strukturer. Det förebyggande missbruksarbetets kommunikation grundar sig på att forskningsbaserad information stödjer social- och hälsovårdspolitiken och individernas val, att riskbruk och skador identifieras i ett tidigt skede, att stöd erbjuds i ett tidigt skede och att man satsar på att förebygga skador. Yrkespersoner ska ha tillräckligt kunnande om förebyggande missbruksarbete. Alkohol-, tobaks- och penningspelspolitiken genomförs planmässigt och i brett samarbete. (STM, 2015.)

Östra Nylands välfärdsområde använder verksamhetsmodellen De fyra vindarna, vars mål är att främja psykisk hälsa, förebygga rusmedels- och penningspelsproblem samt att förebygga våld i nära relationer och annat våld. Denna plan gäller uttryckligen förebyggande missbruksarbete som regleras av lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015). Man bör dock inte glömma att problematiskt bruk av rusmedel ofta går hand i hand med psykiska problem, våld i nära relationer och penningspelsproblem. Därtill kan även dessa andra fenomen öka risken för rusmedelsproblem. Inom välfärdsområdet är man medveten om att dessa fenomen är kopplade till varandra och man planerar och genomför det förebyggande arbetet med De fyra vindarna-metoden.

Detta är Östra Nylands välfärdsområdes första regionala plan för det förebyggande missbruksarbetet. I planen beskrivs nuläget i fråga om rusmedel på välfärdsområdesnivå utgående från nyckelindikatorer, det förebyggande missbruksarbetets strukturer och regionala mål samt åtgärder för att nå målen. Dessa mål och åtgärder har också en koppling till den regionala välfärdsplanen.

Lag om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015)

Arbetet för att förebygga och minska missbruksproblem styrs av **lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015)**. Lagens mål är att främja jämlikhet i fråga om hälsa och välfärd samt att säkerställa det förebyggande missbruksarbetets förutsättningar genom att stödja välfärdsområdena och kommunerna i utvecklingen och genomförandet av arbetet. Lagen omfattar förebyggande av skador som orsakas av tobaks- och nikotinprodukter, alkohol, narkotika och andra ämnen som används i berusningssyfte såsom läkemedel samt penningspel, och minskning av användningen av dessa. Därtill styrs det förebyggande missbruksarbetet av **lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021)**.

Lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015, 5 §) anger att välfärdsområdets uppgift är att stödja kommunerna inom sitt område vid genomförandet och utvecklingen av det förebyggande rusmedelsarbetet och att svara inom social- och hälsovårdstjänsterna för uppgifterna inom det förebyggande rusmedelsarbetet. Kommunens uppgift är att svara för organiseringen av det förebyggande rusmedelsarbetet inom sitt område och att utse ett organ med ansvar för det förebyggande rusmedelsarbetet.

- Välfärdsområdets och kommunernas gemensamma lagstadgade uppgifter i det förebyggande missbruksarbetet:
  - Att beakta det förebyggande missbruksarbetet som en del av helheten av främjande av välfärd och hälsa samt planeringen och uppföljningen som gäller det
  - Att följa upp rusmedelsläget enligt område och befolkningsgrupp samt informera om detta
  - Att informera om missbruks- och penningspelsskador och minskningen av dem på individ- och befolkningsnivå
  - Att öka och stödja kompetensen i förebyggande missbruksarbete i alla uppgifter i kommunen och välfärdsområdet
  - Att presentera och främja det förebyggande missbruksarbetets åtgärder inom olika förvaltningsområden
  - Att samordna åtgärderna mellan kommunen, välfärdsområdet och övriga aktörer
  - Att främja invånarnas möjligheter att delta och påverka i fråga om det förebyggande missbruksarbetet

Det förebyggande missbruksarbetets grunder

- **De skyddande faktorerna** som påverkar användningen av rusmedel och tobaks- och nikotinprodukter samt penningspelandet **stärks och riskfaktorernas inverkan avlägsnas eller minskas**
- **Man påverkar kunskapen om och inställningarna gällande** rusmedel, tobaks- och nikotinprodukter och penningspelande samt tillgodoseendet av de grundläggande rättigheterna för människor som drabbas av beroendeproblem
- **Man förebygger och minskar** användningen av alkohol, tobaks- och nikotinprodukter, narkotika och läkemedel som används i berusningssyfte samt **penningspelande**, och de hälsomässiga, sociala och ekonomiska problem dessa orsakar för individer, gemenskaper och samhället

- **Skyddande faktorer är till exempel:**

- En trygg och sporrande hem- och uppväxtmiljö
- Småbarnspedagogik och grundläggande utbildning som stöder uppväxt och utveckling
- Goda emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter
- Trygga och pålitliga sociala förhållanden i närgemenskapen
- Den rådande kulturen i fråga om rusmedel och andra beroenden, dvs. inställningar som förebygger och avstigmatiserar skador pga. rusmedel, tobak, nikotin samt penningspel
- Svår tillgång till rusmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller penningspel (t.ex. strikt åldersgränskontroll)

- **Riskfaktorer är till exempel:**

- Mångformiga problem i uppväxtmiljön, såsom våld och försummelse samt otrygghet och övergivenhet
- Problem med utkomsten eller sysselsättningen
- Ensamhet, svaga sociala relationer, sjukdom
- En rådande kultur som förhåller sig positivt till rusmedel och andra beroendeframkallande beteenden
- Lätt tillgång till tobaks- och nikotinprodukter eller penningspel (t.ex. svag åldersgränskontroll)

En högklassig helhet av förebyggande missbruksarbete

- **Gemensamma mål**
  - Användningen av rusmedel och tobaks- och nikotinprodukter samt penningspel och de skador de orsakar minskar
- **Förståelse av fungerande lösningar**
  - Effektiva metoder som konstaterats fungera utnyttjas aktivt så att resultaten av arbetet följs upp
- **Samarbete**
  - Samarbetet sker mångprofessionellt med en bred grupp aktörer
- **Etisk grund**
  - Arbetet görs för invånarnas bästa på ett etiskt hållbart sätt
  - Skapande av förtroende, respektfullt bemötande och öppenhet, samt samarbete som strävar till detta har en central roll i det förebyggande missbruksarbetet

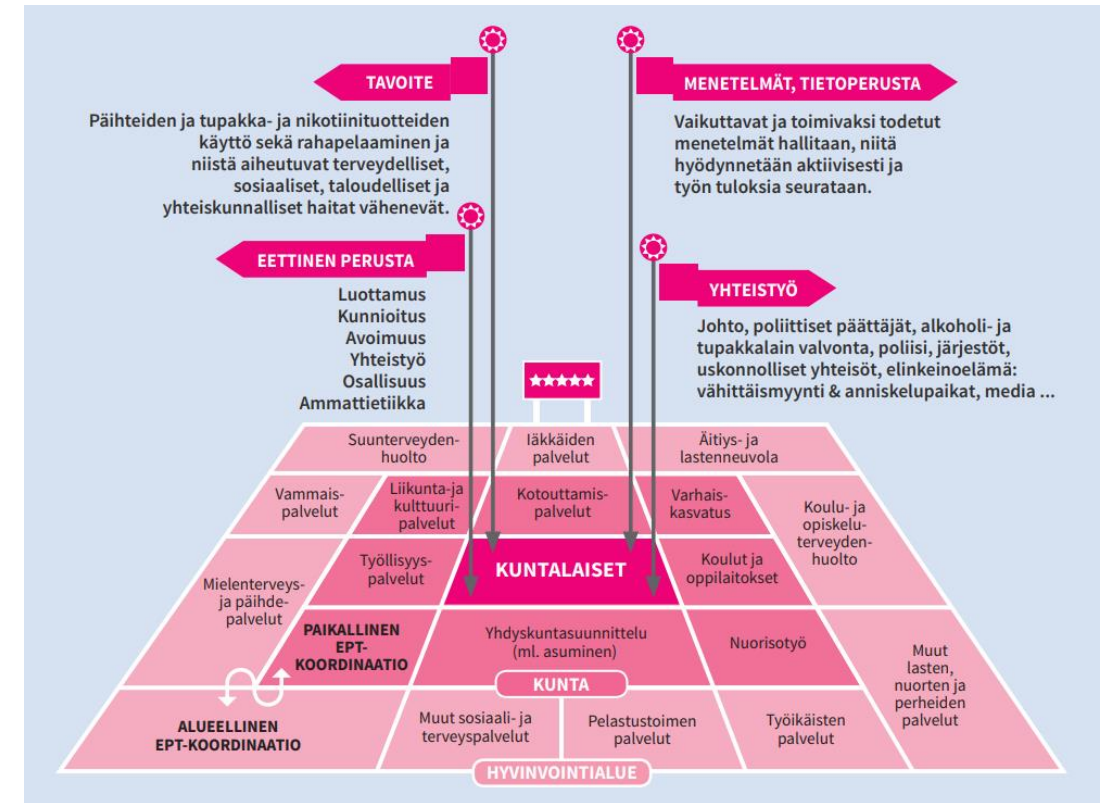

Bild 1: Det förebyggande missbruksarbetet som en högklassig helhet. Endast på finska.

Delaktighet i det förebyggande missbruksarbetet

- En av Östra Nylands välfärdsområdes fem värderingar är **delaktighet**
- Främjandet av delaktighet har en viktig roll också i det förebyggande missbruksarbetet som helhet och det ska vara en del av verksamhetens strukturer och förfaranden
- Det förebyggande missbruksarbetets målgrupp ska beaktas och tas med i planeringen och utvecklingen av verksamheten
- Varje beslutsfattare, anställd, klient och invånare har en egen roll i det förebyggande arbetet och genomför förebyggande missbruksarbete såväl i sin egen närkrets som i sina arbetsuppgifter
- Välfärdsområdets kanaler för påverkan och samverkan kan utnyttjas också i det förebyggande arbetet
- Det mångprofessionella regionala nätverket för förebyggande missbruksarbete är en av metoderna som ökar delaktigheten
- Utnyttjande av erfarenhetsexpertis kan ge ett betydligt mervärde i planeringen av verksamheten
- Genom kommunikation och information samt olika evenemang kan man stärka delaktigheten och även möjliggöra hörande av invånarnas synpunkter

Det förebyggande missbruksarbetets strukturer i Östra Nylands välfärdsområde

- I Östra Nylands välfärdsområde är samordningen och planeringen av det förebyggande missbruksarbetet en del av den större helheten som gäller främjande av hälsa och välfärd
- Det förebyggande missbruksarbetet sker mångprofessionellt och i samarbete med välfärdsområdet, kommunerna, HUS och aktörer inom tredje sektorn
  - Kontaktytsarbete görs i det regionala nätverket för förebyggande missbruksarbete som anges i det strategiska samarbetsavtalet samt i andra kontaktytsarbetsgrupper
- Specialsakkunniga inom förebyggande arbete
  - Svarar för samordningen och planeringen av De fyra vindarna-helheten för förebyggande arbete
  - Stöder kommunerna i genomförandet av förebyggande missbruksarbete
  - Samordnar personalens kunskande med tanke på förebyggande arbete och genomförandet av förebyggande arbete i social- och hälsovårdstjänsterna
  - Följer upp och informerar om det regionala rusmedelsläget regelbundet
- Målet är att förebyggande missbruksarbete ska genomföras i alla social- och hälsovårdstjänster

Det förebyggande missbruksarbetets strukturer i Östra Nylands välfärdsområde

Uppgifter och mål för det regionala nätverket för förebyggande missbruksarbete

- Det regionala nätverket för förebyggande missbruksarbete har till uppgift att informera om riskerna med rusmedel och påverka inställningarna till användningen av rusmedel samt att minska användningen av rusmedel.
  - Utöver dessa bör man också beakta penningspelandet och penningspelandets skadeverkningar
- Nätverket stöder kommunerna i ordnandet och genomförandet av det förebyggande arbetet.
  - Kommunerna främjar ärendet i sin egen organisation på det sätt som kommunen väljer.
- Utveckling av det regionala samarbetet och överenskommelse om gemensamma mål mellan olika aktörer
  - Nätverkets mål och uppgifter kompletteras i framtiden när nätverksarbetet utvecklas

Exempel, förebyggande missbruksarbete i social- och hälsovårdstjänsterna

Allmänt förebyggande och självhjälp

- Kommunikation som sporrar till att upprätthålla välbefinnandet och till förändring
- Rådgivning och handledning
- Allmänt stöd för föräldraskapet
- Olika webbserviceplattformar, såsom Psykporten, droglänken, Omaolo
- Självhjälp, såsom rådgivningssamtal, chattjänster, appar med artificiell intelligens

Förebyggande av risker

- Ta till tals, tidig identifiering och mini-intervention/kortrådgivning
- Riktad rådgivning och riktat stöd
- Riktat stöd för föräldraskapet
- Utredning av närståendes situation och stöd
- Kommunikation om risker, skador och det stöd som erbjuds
- Servicehandledning

Vård och rehabilitering

- Identifiering av parallella problem
- Kamratstöd
- Livsstilsgrupper

Förebyggande av skador och stöd i vardagen

- Dagcenter
- Hälsorådgivningspunkter för droganvändare och byte av injiceringsinstrument
- Övriga tjänster med låg tröskel
- Kamratstöd

Regional beskrivning av rusmedelsläget

Östra *Itä* UUSIMAA
NYLAND

Hyvinvointialue
Välårsområde

Faktorer som förutser missbruksproblem

Bland faktorerna som förutser missbruksproblem bland invånarna i Östra Nylands välfärdsområde framhävs i synnerhet risken för utslagning bland unga samt långtidsarbetslösheten.

Indikatorer som följs upp – Faktorer som förutser missbruksproblem

Indikator	Östra Nylands välfärdsområde	Hela landet
<u>Ensamboende bostadslösa / 1 000 invånare v. 2022</u>	0,8	0,7
<u>0 - 17-åringar som placerats utanför hemmet, % av befolkningen i samma ålder v. 2022</u>	0,9 %	1,6 %
<u>17 - 24-åriga personer utanför utbildningssystemet, % av befolkningen i samma ålder v. 2022</u>	8,4 %	8,3 %
<u>Utkomststödstagarna under året, % av invånarna v. 2022</u>	5,8 %	7,2 %
<u>25 - 64-åriga invalidpensionstagare, % av befolkningen i samma ålder v. 2022</u>	4,9 %	6,1 %
<u>Arbetslösa, % av arbetskraften v. 2023</u>	8,3 %	9,8 %
<u>Långtidsarbetslösa, % av de arbetslösa v. 2023</u>	42,2 %	34,1 %
<u>Andelen personer som upplever betydande psykisk påfrestning (%), 20 - 64-åringar v. 2022</u>	18,0 %	19,3 %
<u>Andelen personer som upplever betydande psykisk påfrestning (%), 65 år och äldre v. 2022</u>	6,5 %	9,7 %

Rusmedlens inverkan på välfärden

I Östra Nylands välfärdsområde förekommer det färre brott som anknyter till rusmedelsbruk än jämfört med hela landet på basis av de indikatorer som används.

Däremot ökar antalet C-hepatit-infektioner och kostnaderna för boendeservicen inom missbrukarvården är de största i hela landet.

Indikatorer som följs upp – Rusmedlens inverkan på välfärden

Indikator	Östra Nylands välfärdsområde	Hela landet
<u>Brott mot liv och hälsa som kommit till polisens kännedom/1 000 invånare år 2022</u>	6,4 %	7,3 %
<u>Rattfyllerifall som kommit till polisens kännedom/1000 invånare år 2022</u>	2,6 %	2,9 %
<u>Alkoholrelaterade dödsfall, antalet förlorade levnadsår (PYLL) i åldern 25 - 80 år / 100 000 i samma åldersgrupp, år 2021</u>	712	835
<u>Patienter som vårdats inom slutenvård på sjukhus och hälsovårdscentraler på grund av berusningsmedel / 1 000 invånare, år 2022</u>	1,7	2,5
<u>Vårdperioder inom slutenvård för personer med alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar i åldern 65 år och över / 1 000 i samma ålder, år 2022</u>	2,7	3,5
<u>Hepatit C-infektioner (alla exponeringssätt sammanlagt) / 100 000 invånare år 2022</u>	20,2	20,6
<u>Nettodriftskostnader för öppen servicehelhet innefattande hjälp, stöd, vård och rehabilitering för personer med missbruksproblem eller psykisk ohälsa i euro / invånare, år 2022</u>	19,2	32,2
<u>Nettodriftskostnader för boendeservice för personer som deltar i missbrukarrehabilitering i euro / invånare, år 2022</u>	35,7	11,1
<u>Nettodriftskostnader för missbrukarrehabilitering på institution i euro / invånare, år 2022</u>	6,6	6,1

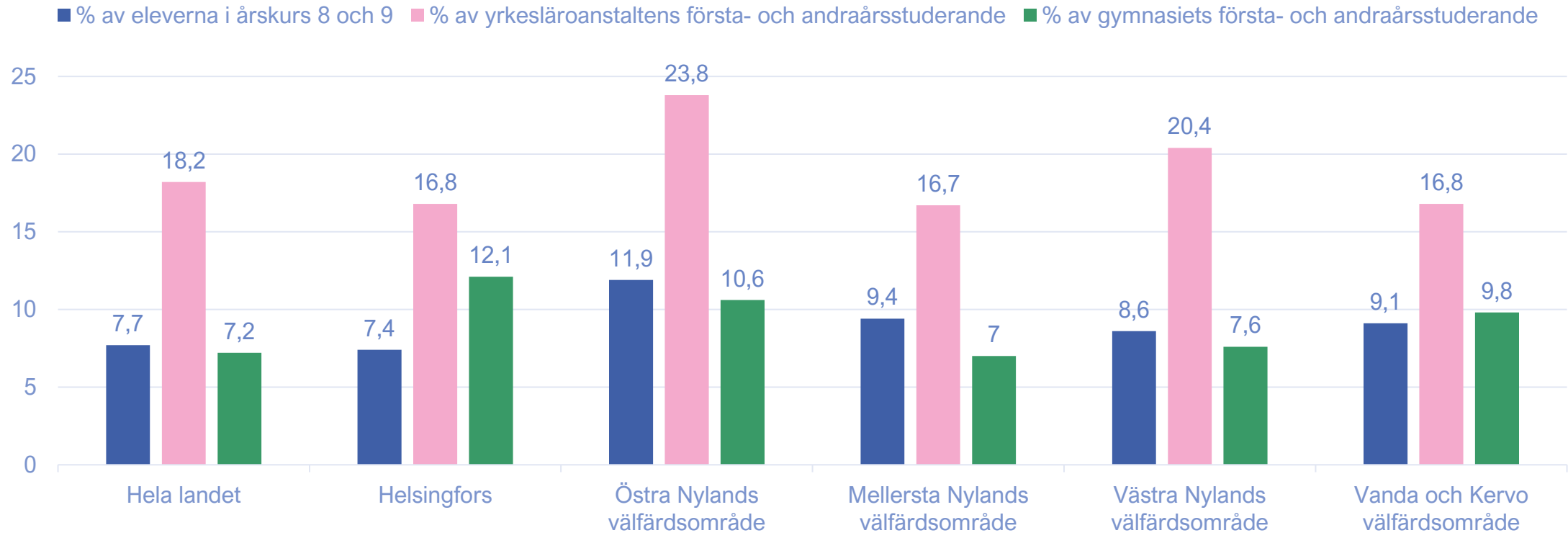

Barn och unga

I Östra Nylands område har barns och ungas oroväckande användning av rusmedel och tobaks- och nikotinprodukter samt penningspel ökat

Oroväckande användning av rusmedel eller tobaks- och nikotinprodukter eller penningospel år 2023

Indikatorer som följs upp – Barn och unga

Indikator	Östra Nylands välfärdsområde	Hela landet
<u>Har minst en gång använt någon slags tobaksprodukter eller e-cigarett, % av eleverna i årskurs 4 och 5 år 2023</u>	6,3 %	5,5 %
<u>Använder dagligen någon tobaksprodukt eller e-cigarett, % av eleverna i årskurs 8 och 9 år 2023</u>	15,8 %	10,7 %
<u>Använder dagligen någon tobaksprodukt eller e-cigarett, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet år 2023</u>	10,0 %	6,7 %
<u>Använder dagligen någon tobaksprodukt eller e-cigarett, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter år 2023</u>	32,1 %	26,3 %
<u>Röker dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9 år 2023</u>	7,2 %	5,0 %
<u>Röker dagligen, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet år 2023</u>	2,1 %	2,4 %
<u>Röker dagligen, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter år 2023</u>	13,1 %	13,6 %
<u>Använder e-cigarett dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9 år 2023</u>	11,9 %	6,6 %
<u>Använder e-cigarett dagligen, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter år 2023</u>	10,0 %	6,5 %
<u>Använder e-cigarett dagligen, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet år 2023</u>	4,6 %	2,8 %
<u>Använder snus dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9 år 2023</u>	4,2 %	4,0 %
<u>Använder snus dagligen, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter år 2023</u>	21,0 %	13,0 %
<u>Använder snus dagligen, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet år 2023</u>	4,4 %	2,3 %

Indikatorer som följs upp – Barn och unga

Indikator	Östra Nylands välfärdsområde	Hela landet
<u>Ordentligt berusad minst en gång i månaden, % av eleverna i årskurs 8 och 9 år 2023</u>	13,7 %	8,8 %
<u>Ordentligt berusad minst en gång i månaden, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter år 2023</u>	25,8 %	21,8 %
<u>Ordentligt berusad minst en gång i månaden, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet år 2023</u>	19,3 %	14,6 %
<u>Har testat cannabis minst två gånger, % av eleverna i årskurs 8 och 9 år 2023</u>	7,7 %	5,1 %
<u>Har prövat cannabis åtminstone två gånger, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter år 2023</u>	19,3 %	11,0 %
<u>Har prövat cannabis åtminstone två gånger, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet år 2023</u>	10,9 %	7,4 %
<u>Prövat på olagliga droger minst en gång, % av eleverna i årskurs 8 och 9 år 2023</u>	11,9 %	8,0 %
<u>Prövat på olagliga droger minst en gång, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter år 2023</u>	25,2 %	16,6 %
<u>Prövat på olagliga droger minst en gång, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet år 2023</u>	17,8 %	11,6 %

Indikatorer som följs upp – Barn och unga

Indikator	Östra Nylands välfärdsområde	Hela landet
<u>Procentuell andel av eleverna i årskurs 8 och 9 som varje vecka spelar om pengar år 2023</u>	6,9 %	5,2 %
<u>Varje vecka spelar om pengar, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter år 2023</u>	8,8 %	6,7 %
<u>Procentuell andel av gymnasieeleverna i årskurs 1 och 2 som varje vecka spelar om pengar år 2023</u>	2,8 %	2,8 %
<u>Skador till följd av överdriven alkoholkonsumtion hos förälder, % av eleverna i årskurs 4 och 5 år 2023</u>	2,4 %	1,8 %
<u>Skador till följd av överdriven alkoholkonsumtion hos förälder, % av eleverna i årskurs 8 och 9 år 2023</u>	5,4 %	5,3 %
<u>Skador till följd av överdriven alkoholkonsumtion hos förälder, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet år 2023</u>	4,9 %	6,6 %
<u>Skador till följd av överdriven alkoholkonsumtion hos förälder, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter år 2023</u>	5,8 %	5,7 %

Indikatorer som följs upp - Tillgång till rusmedel

Indikator	Östra Nylands välfärdsområde	Hela landet
<u>Minderårigas köp av cigaretter i detaljförsäljningen, % av eleverna i årskurs 8 och 9 år 2023</u>	4,2 %	7,0 %
<u>Minderårigas cigarettinköp i detaljhandeln, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter år 2023</u>	-	11,6 %
<u>Minderårigas cigarettinköp i detaljhandeln, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet år 2023</u>	2,9 %	7,3 %
<u>Minderårigas alkoholinköp i detaljhandeln, % av eleverna i årskurs 8 och 9 år 2023</u>	7,8 %	7,2 %
<u>Minderårigas alkoholinköp i detaljhandeln, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter år 2023</u>	11,1 %	8,6 %
<u>Mindreårigas alkoholinköp i detaljhandeln, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet år 2023</u>	4,2 %	4,9 %
<u>Lätt att skaffa droger den egna orten, % av eleverna i årskurs 8 och 9 år 2023</u>	58,1 %	52,6 %
<u>Lätt att skaffa droger den egna orten, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter år 2023</u>	59,2 %	63,0 %
<u>Lätt att skaffa droger den egna orten, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet år 2023</u>	65,7 %	60,2 %

Personer i arbetsför ålder

I Östra Nylands välfärdsområde är det dagliga rökandet bland den vuxna befolkningen på nästan samma nivå som i hela landet.

Användningen av alkohol i berusningssyfte är vanligare än genomsnittet för hela landet, likaså är alkoholdödligheten större än genomsnittet.

I området är penningspelande lika vanligt som i hela landet.

Indikatorer som följs upp - Personer i arbetsför ålder

Indikator	Östra Nylands välståndsområde	Hela landet
<u>Andel som dagligen använder tobaks- eller nikotinprodukter (%), 20–64-åringar år 2022</u>	14,4 %	16,1 %
<u>Andelen personer som röker dagligen (%), 20 - 64-åringar år 2022</u>	11,0 %	11,3 %
<u>Andelen kvinnor som rökt efter den första trimestern av graviditeten, % av alla föderskor år 2022</u>	2,9 %	3,3 %
<u>Andelen kvinnor som rökt under graviditeten, % av alla föderskor år 2022</u>	7,5 %	7,5 %
<u>Andelen personer som dricker alkohol i berusningssyfte (AUDIT-1f) (%), 20 - 64-åringar år 2022</u>	13,8 %	10,6 %
<u>Andelen personer som dricker för mycket alkohol (AUDIT-C) (%), år 2022</u>	30,1 %	29,8 %
<u>Andelen personer som använt cannabis under de senaste 12 månaderna (%), 20 - 64 åringar år 2022</u>	4,0 %	5,1 %
<u>Problem med spelande om pengar under de senaste 12 månaderna (%) år 2022</u>	3,9 %	3,9 %

Äldre

I Östra Nylands välfärdsområde har användningen av alkohol bland äldre ökat och är vanligare än genomsnittet för hela landet.

Bland äldre är rökning också vanligare än jämfört med hela landet.

Indikatorer som följs upp - Äldre

Indikator	Östra Nylands välfärdsområde	Hela landet
<u>Andelen personer som röker dagligen (%), 65 år och äldre år 2022</u>	8,8 %	6,2 %
<u>Andelen personer som dricker för mycket alkohol (AUDIT-C) (%), 65 år och äldre år 2022</u>	36,2 %	32,0 %
<u>Andel som använder alkohol i berusningssyfte (AUDIT-1k) (%), 65 år fyllda år 2022</u>	5,1 %	4,8 %
<u>Alkoholdödlighet i åldrarna 65 och över / 100 000 i samma åldrar år 2022</u>	48,0	57,2
<u>Spelande om pengar minst en gång i veckan under de senaste 12 månaderna (%), 65 år och äldre år 2022</u>	32,6 %	28,1 %

Det förebyggande arbetet hör till oss alla

Det förebyggande arbetet är mångprofessionell och bred verksamhet som sker mellan människor. Oavsett om du är en klient, invånare, familjemedlem, granne, bekant, anställd eller beslutsfattare så har dina åtgärder en betydelse.

Regional välfärdsberättelse och välfärdsplan

- Östra Nylands välfärdsområdes regionala välfärdsberättelse och välfärdsplan har utarbetats för åren 2023–2025
- Den regionala välfärdsberättelsen och -planen beskriver nuläget för välfärd samt befintliga åtgärder och strukturer för främjandet av hälsa och välfärd i Östra Nylands välfärdsområde.
- Den regionala välfärdsplanen har tre tyngdpunkter, vars mål och åtgärder även har en koppling till helheten med förebyggande missbruksarbete
- Denna plan kompletterar den regionala välfärdsberättelsen och välfärdsplanen

God hälsa, arbets- och funktionsförmåga

Psykiskt välbefinnande

Hälsosamma levnadsvanor

Förebyggande arbete är allas vår uppgift!

Mål	Åtgärd	Uppföljning
I östra Nyland finns starka och välfungerande strukturer för förebyggande arbete, och det regionala samarbetet är multiprofessionellt, systematiskt och effektivt	Regionala nätverket för förebyggande missbruksarbete sammanträder regelbundet och nätverket har representanter för de centrala tjänsterna inom det förebyggande arbetet	Antal möten för regionala nätverket för förebyggande missbruksarbete x/år
	Det förebyggande missbruksarbetet beaktas som en del av de planer som styr verksamheten i välfärdsområdet och kommunerna	Mognadsanalys genomförd/ej genomförd
	Mognadsanalys för kommunerna av ledningen av det förebyggande missbruksarbetet	
Invånarna får i syfte att förebygga skadeverkningar information om de risker som rusmedel medför	En regional kommunikationsplan utformas	En regional kommunikationsplan har gjorts/inte gjorts
	Kampanjer för att minska skadeverkningarna genomförs regionalt i samarbete med organisationerna	Genomförda kampanjer x / år
Användning av penningspel och digitala spel är en del av helheten med förebyggande missbruksarbete	Penning- och digitalspelande beaktas som en del av kommunikationen inom det förebyggande arbetet och stärkandet av kompetensen	Ta upp och prata om spel om pengar – antal personer som genomgått utbildning I kommunikationsplanen har man beaktat/inte beaktat penningspelande

Förebyggande arbete är allas vår uppgift!

Mål	Åtgärd	Uppföljning
Rusmedelsanvändningen minskar och är mindre än i hela landet	Tillgången till tjänster med låg tröskel ska tillsammans med organisationerna möjliggöras för invånarna i regionen	Kompanjonskapshusets besökarantal x / år
	Åtgärderna inom det förebyggande missbruksarbetet fastslås tillsammans med kommunerna och organisationerna	Åtgärder har/har inte slagits fast Oroväckande användning av alkohol och droger eller tobaks- och nikotinprodukter eller penningospelande % av eleverna i årskurserna 8–9, av 1:a och 2:a årets studerande i gymnasiet, av 1:a och 2:a årets studerande vid yrkesläroanstalt Andel som använder för mycket alkohol (AUDIT-C), % av 20 år fyllda Alkoholrelaterade dödsfall, förlorade levnadsår (PYLL) i åldersintervallet 25–80 år/100 000 i motsvarande ålder

Förebyggande arbete är allas vår uppgift!

Mål	Åtgärd	Uppföljning
Det förebyggande arbetet identifieras som en del av alla social- och hälsovårdstjänster	Beskrivning av den helhet som det förebyggande arbetet bildar	Helheten har beskrivits/inte beskrivits
Verksamhetsmodellen De fyra vindarna (ta upp frågan till diskussion) används systematiskt i de viktigaste social- och hälsovårdstjänsterna	De fyra vindarna-verksamhetsmodellen beskrivs processaktigt	Processbeskrivningen har gjorts/inte gjorts
	Personalen får regelbundet utbildning i teman som hör till modellen De fyra vindarna	Antal anställda som genomgått utbildningarna Antal utbildningar som ordnats för olika ansvarsområden
	Man kommunicerar regelbundet och systematiskt om De fyra vindarna-modellen	Årlig kommunikationsplan har gjorts/inte gjorts
Tidigt identifierande och att föra saken på tal stärks i välfärdsområdets och kommunernas centrala tjänster	Man informerar om utbildningarna regionalt	Årlig kommunikationsplan har gjorts/inte gjorts
	Man utformar journalföringsanvisningar till stöd för det tidiga identifierandet och förandet på tal	Uppföljning av Audit-C- och Audit-indikatorerna och IHA21-åtgärds-koden som en del av uppföljningen av HYTE-koefficienten

Förebyggande arbete är allas vår uppgift!

Mål	Åtgärd	Uppföljning
Förebyggande missbruksarbete genomförs för att minska skadorna, främja individernas hälsa och välbefinnande och för att stödja dem som slutat använda rusmedel.	Regionalt erbjuds avgiftsfria hälsorådgivningstjänster med låg tröskel och man är närvarande på gatorna och vid träffpunkterna där man sprider information om arbetet som minskar skadorna och om tillgången till tjänster.	Tjänsternas tillgänglighet och nyttjandegrad
	Bekämpandet av smittsamma sjukdomar främjas genom att möjliggöra lätt tillgång till C-hepatittester och trygga tillgången till vård med en tydlig vårdprocess.	Antal C-hepatittester som gjorts i den regionala Vinkki-verksamheten. Processen har beskrivits/inte beskrivits
Delaktigheten beaktas som en del av det förebyggande missbruksarbetet som helhet	En regional enkät om rusmedelsläget genomförs i samarbete med kommunerna i området	En regional enkät om rusmedelsläget har gjorts/inte gjorts
	Erfarenhetsexpertis utnyttjas som en del av social- och hälsovårdsväsendets tjänster för tidigt stöd samt för att stärka kompetensen hos den yrkesutbildade personalen	Erfarenhetsexperter har anlitats/inte anlitats

Utarbetande av en plan för det regionala förebyggande missbruksarbetet och slutsatser

- En specialexpert på det förebyggande arbetet inom välfärdsområdet har svarat för arbetet med att sammanställa och formulera den regionala planen för det förebyggande missbruksarbetet. Personer som representerar olika yrkesområden har varit med och utarbetat planen.
- Planen har på utkaststadiet varit ute för kommentarer i välfärdsområdets påverkansorgan, organisationernas partnerskapsbord och EHYT rf. Dessutom har medlemmarna i välfärdsområdets styrgrupp för främjande av hälsa och välfärd kommenterat planen. Den slutliga planen har bearbetats utifrån dessa kommentarer.
- Vid utarbetandet av planen för det regionala förebyggande missbruksarbetet och utifrån de kommentarer som kommit in har det konstaterats att det är viktigt att stödja barns och ungas välmående och att effektivisera åtgärderna i det förebyggande missbruksarbetet.
- Det är också viktigt att fästa uppmärksamhet vid och stödja den arbetsföra och den äldre befolkningens välmående.
- Identifiering av problem, stärkande av den hjälp och det stöd som ges tidigt ses som viktigt i alla social- och hälsovårdstjänster.
- Samarbetet med kommunerna och organisationerna fortsätter att utvecklas på kontaktytorna och stöder det förebyggande arbetets sektorsövergripande karaktär.

Källor

- THL 2020. Förebyggande missbruksarbete. Hänvisat 4.8.2023. <https://thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihdeyto>
- SHM 2015. Handlingsplan för alkohol-, tobak-, drog- och spelprevention. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74726/STM_EPT-kansi_sisus_netti.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Lag om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet 523/2015.
- Lag om ordnande av social- och hälsovård 612/2021.
- THL 2022. Ehkäisevä päihdetyö – opas kunnille ja hyvinvointialueille. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144684/URN_ISBN_978-952-343-825-5.pdf?sequence=4&isAllowed=y
- Sotkanet.fi, Statistik- och indikatorbank. <https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/index>
- Östra Nylands välfärdsområde 2023. Östra Nylands välfärdsområdes regionala välfärdsberättelse och välfärdsplan 2023–2025. <https://itauusimaa.fi/tietoa-meista/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen/>

Bilaga 1: Verksamhetsmodellen De fyra vindarna

Förebyggande arbete är allas vår uppgift

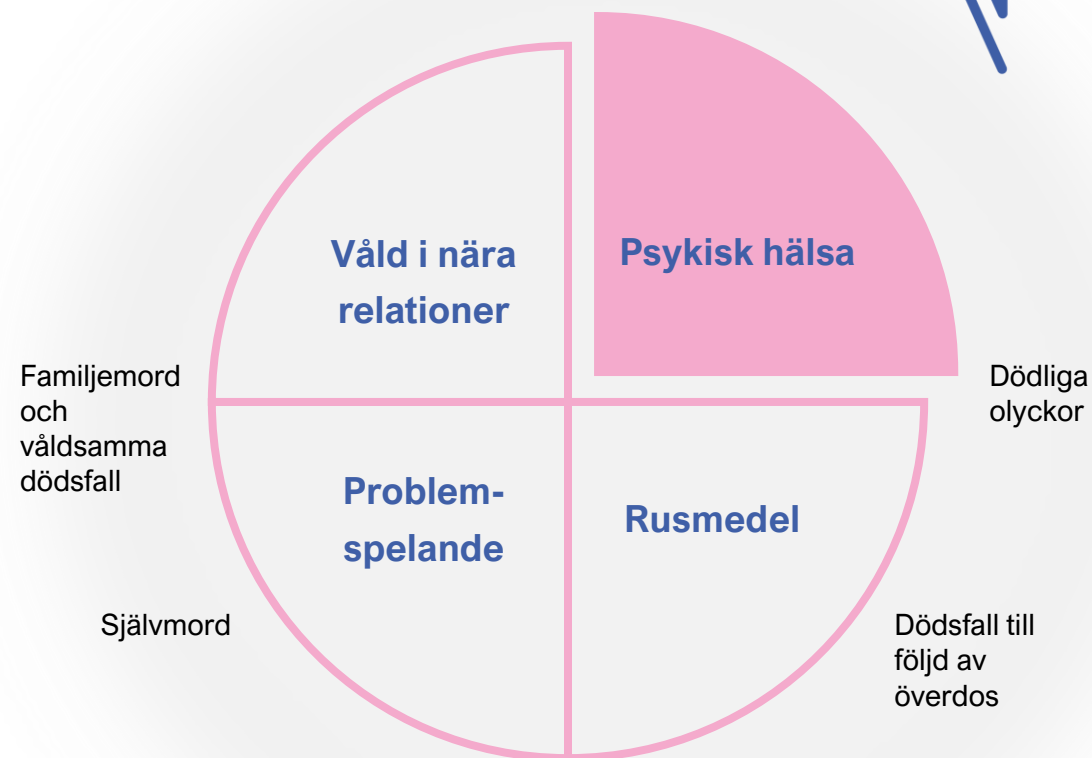

De fyra vindarna-verksamhetsmodellen mål är att förebygga

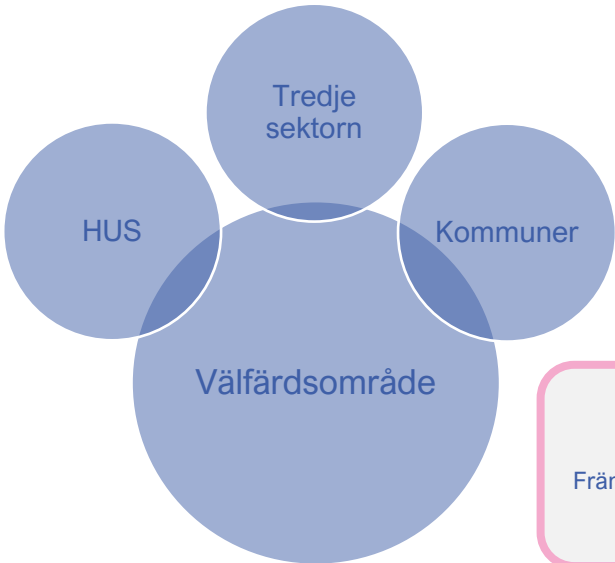
- Svagare psykisk hälsa
- Missbruksproblem
- Problemspelande
- Våld i nära relationer och annat våld

Genom att förebygga dessa fenomen förebygger vi även dödsfall till följd av dem.

De fyra vindarna är en modell för förande på tal, där tanken är att om ett av fyra problem framkommer så utreder man även förekomsten av de övriga problemen.

Förebyggande av dödsfall

Förebyggande fyra vindar-arbete
 Främjande av psykisk hälsa, förebyggande av missbruks- och penningsspelsskador samt våld i nära relationer och annat våld

Vård, stöd och rehabilitering

Handledning och rådgivning

Förande på tal

Samarbete   **Samordning**   **Främjande av hälsa, välfärd och säkerhet**   **Tidig identifiering**   **Kommunikation**

Fenomenens koppling till varandra beaktas

Stärkande av kompetensen

Minskande av riskfaktorerna

Framtagning och uppföljning av information

Stärkande av skyddande faktorer

Genomslag